

Letošnje srečanje nabavnikov v znamenju negotovosti kot nove normalnosti

Ljubljana, 4. oktobra - V Ljubljani danes poteka enajsti Nabavni vrh, ki ga zaznamuje vse večja negotovost v globalnem gospodarstvu. Uvod v srečanje je tako minil v znamenju sporočila, da je negotovost nova normalnost. Na tapeti so tudi pričakovane spremembe v industriji ob tehnoloških spremembah ter vračanju proizvodnje v razviti svet.

Predsednik strokovnega sveta Združenja nabavnikov Slovenije Srečko Bukovec je v uvodu v tradicionalno srečanje poudaril, da so vidni prvi konkretni rezultati ekonomske politike administracije ameriškega predsednika Donalda Trumpa v obliki vse ostrejšega trgovinskega spora s Kitajsko, pritiskov na druge partnerice ter v spremembah severnoameriškega trgovinskega sporazuma, ki pomeni zapiranje Severne Amerike pred ostalim svetom, predvsem Kitajsko.

Vse več je po Bukovčevih besedah znamenj, da je svet na vrhu ekonomskega cikla in da se kažejo prvi obrisi obrata navzdol. Tveganja so tako povečana, kakšni pa bodo učinki dogajanja na EU in s tem Slovenijo, še ni jasno. Vsakem primeru po Bukovčevem mnenju nekaj negativnih posledic bo.

Negotovost je tako še bolj nova normalnost, je podčrtal. Nabavne strategije je zato treba prestrukturirati in organizirati za hitro odzivnost, okrepiti pa je treba tudi upravljanje s tveganji, je svetoval zbranim.

V nadaljevanju se je Iztok Palčič z mariborske fakultete za strojništvo dotaknil vprašanja tehnoloških sprememb v industriji in selitve proizvodnje v tujino ter njenega vračanja nazaj.

Spomnil je, da je selitev proizvodnje v preteklosti v največji meri temeljila na iskanju nižjih stroškov proizvodnje, predvsem zaradi cenejše delovne sile. To se je včasih izkazalo kot dobra odločitev, pogosto pa ne, saj so podjetja spregledala določena tveganja.

Vračanje proizvodnje kot obraten proces je medtem po Palčičevih besedah trenutno zelo izpostavljena tema, do njega pa za zdaj v večji meri kot v Evropi prihaja v ZDA. V Evropi je sicer po Palčičevih besedah razmeroma malo raziskav na temo selitve in vračanja proizvodnje. Sam je predstavil izsledke ankete European Manufacturing Survey med podjetji z več kot 20 zaposlenimi iz vse Evrope, ki pokriva obdobje 2013-2016.

Rezultati so pokazali, da se je za selitev v povprečju odločilo nekaj manj kot 12 odstotkov podjetij in Slovenija je blizu tega povprečja. Največ selitev je bilo znotraj EU in v Srbijo, Turčijo ter Rusijo. Na Kitajsko jih je proizvodnjo preselilo okoli 20 odstotkov.

Najpomembnejši motiv za selitev so bili stroški delovne sile, precej daleč zadaj pa sta bili na drugem in tretjem mestu bližina pomembnih kupcev in odpiranje novih trgov. Za slovenska podjetja v vzorcu velja, da so bili nižji stroški delovne sile približno enako pomemben dejavnik kot bližina pomembnih kupcev in odpiranje novih trgov.

Tempo selitev proizvodnje v Evropi in tudi v Sloveniji se v zadnjih letih po Palčičevih besedah umirja, medtem ko glede na omenjeno raziskavo proizvodnjo v povprečju vrača okoli štiri odstotke podjetij, kolikor je povprečje tudi v Sloveniji. Ob tem se vse več tistih podjetij, ki so proizvodnjo preselila, odloča za vrnitev vsaj dela preseljenih dejavnosti.

Največ vračanja je iz držav EU, sledi Kitajska. Sorazmerno več proizvodnje vračajo višje tehnološka zahtevna podjetja. Visokotehnološka podjetja se tako rada selijo, a tudi vse raje vračajo. Na drugi strani se recimo tekstilna industrija rada seli, a ne kaže veliko težnje po vračanju, je ponazoril Palčič.

Med motivi za vračanje je na vrhu nezadovoljstvo s kakovostjo izdelave, sledijo prožnost in prilagajanje kupcem, nezasedene zmogljivosti doma po krizi, stroški transporta in koordinacije s podjetji v tujini in šele nato rast stroškov delovne sile.

Raziskava je istočasno pokazala tudi, da slovenska podjetja ne zaostajajo bistveno za državami, kot so Nemčija, Avstrija in Švica, pri uvajanju rešitev t. i. industrije 4.0.

Pokazala je tudi močno korelacijo med podjetji, ki uporabljajo več naprednih tehnologij, in vračanjem proizvodnje. Palčič je v tej luči opozoril, da bo pričakovano vračanje proizvodnje v naslednjih letih pomenilo vračanje delovnih mest, a bo šlo za delovna mesta za bolj usposobljene kadre, ki bodo znali upravljati z novo tehnologijo.

Vršilec dolžnosti direktorja Umarja Boštjan Vasle je medtem nabavnikom predstavil minuli teden objavljeno najnovejšo gospodarsko napoved, katere glavno sporočilo je, da gospodarska rast v Sloveniji ostaja visoka, a se njena dinamika umirja, tveganja v mednarodnem okolju pa so izjemno visoka.

Glede nadaljnjega razvoja obstajajo trije pogledi. Prvi je, da se bo rast nadaljevala in bo celo preseгла trenutna pričakovanja, saj je po izgubljenih kriznih letih še nekaj prostora za rast, poleg tega pa je delež investicij v BDP še vedno bistveno nižji kot pred krizo.

Drugi je, da se bo nadaljevala dinamika rasti, kot jo imamo zdaj, tretji pa, da se bo rast umirila hitreje od sedanjih pričakovanj. Argumentacija za zadnji pogled je, da je izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti na zelo visokih ravneh in če ne bo večjih investicij, trenutnih stopenj rasti ne bo mogoče ohraniti. Še bolj zaskrbljujoča je po Vasletovih besedah problematika demografskih sprememb in pomanjkanje usposobljenih delavcev.

Na uradu sicer ne pričakujejo recesije, kot smo ji bili priča v 2009, naj bi se pa rast po 2019 še umirjala.